

Whistleblower

visslare

tipsare

källa

Meddelarfrihet

goltupp

uppgiftslämnare

meddelare

läcka

visselblåsare

Deep throat

Förbindelse om tystnadsplikt och sekretess

Du som är anställd, förtroendevald eller på annat sätt deltar i Mullsjö kommuns verksamhet får i många fall inblick i enskilda människors personliga förhållanden. Sådan information omfattas i vissa fall av en lagreglerad tystnadsplikt och sekretess, *Offentlighets- och sekretesslag (2009:400)*.

”Tystnadsplikten gäller i allt du hört och sett, iakttagit eller läst oavsett om du är delaktig i den direkta verksamheten eller har perifera arbetsuppgifter”

uppdrag. Var uppmärksam på tystnadsplikten i samtal både inom och utanför den kommunala verksamheten. Tystnadsplikt gäller i allt du hört och sett, iakttagit eller läst om oavsett om du är delaktig i den direkta verksamheten eller har perifera arbetsuppgifter.

Du är skyldig att känna till de sekretessregler som gäller din verksamhet. Om du är osäker på vad som gäller; ska du som anställd kontakta din närmaste chef/handledare, eller som förtroendevald kontakta kommunchefen.

Jag har förstått innebörden av min tystnadsplikt och förbinder mig att följa Offentlighets- och sekretesslagens bestämmelser om sekretess.

Namnteckning _____

Grundbultarna i TF & YGL

- Censurförbud och hindrande åtgärder
- Ensamansvar
- Meddelarfrihet
- Särskild brottskatalog
- Särskild rättegångsordning
- Etableringsfrihet
- Offentlighetsprincipen

Handling

**Allmän
Inkommen
upprättad**

offentlig

bl.

sekretess

**Meddelarfrihet
muntligen**

Utlämnande kan ske

- # Partsinsyn
- # Samtycke
- # Förbehåll
- # Aidentifierade
- # Ombud
- # Annan myndighet
- # Ålder
- # Ålder och annan myndighet

Meddelarfrihet

TF 1 kap.

”Det ska **envar** stå envar fritt att, i alla de fall **envar** som nämns i denna förordning föreskrivet, meddela uppgifter och underrättelser i vad ämne som **envar** vad som helst liggörande i tryck för offentliggörande

1912

”Den fortgående **självrannsakan** varav samhället är i behov torde allra minst i ett samhälle av våra begränsade dimensioner och inom ett folk av vår **läggning** kunna undvara ett **effektivt anonymitetsskydd.**”

Falsk kåranda och solidaritet är ”samhällsskadliga faktorer”. Krävs en säkerhetsventil som blottlägger fakta som bör framdragas.

Mottagarkretsen

TF 1 kap.

”... till författare eller annan som är att anse som upphovsman till framställning i

- Författare
- Upphovsman
- Utgivare
- Redaktion
- Vissa företag (TT)

förmedling av nyheter eller andra meddelanden till periodiska skrifter.”

Skyddet för meddelare

- Efterforskningsförbud
- Tystnadsplikt
- Repressalieförbud
- Ensamansvar

Efterforskningsförbud

TF 3 kap.

”Myndighet **myndighet** länt organ
må ej efterforska tortattaren till

framställning som införts eller varit
avsedd att införas i tryckt skrift, den

som utgivit el
framställning **bryts vid:**

- som lämnat r
- uppsåtligt utlämnande
  - kvalificerad sekretess

Straff - efterforskning

TF 3 kap.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet röjer författaren eller åsidosätter sin

tystnad • **Uppsåt** gelse i

högst • **Böter eller fängelse**

För efterforskning i strid med 4 § första meningen döms om efterforskningen har skett uppsåtligen till böter eller fängelse i högst ett år.

Tystnadsplikt

TF 3 kap.

Den som har tagit befatning med

- Alla som på något sätt medverkat
- Livet ut
- Straffbart läcka
- Ovarsamhetsbrott
- Individuellt ansvar

... var avsedd att införas i tryckt skrift och den som har varit verksam inom företag för utgivning av tryckta skrifter eller inom företag för yrkesmässig förmedling av nyheter ...

Tystnadsplikt får brytas...

TF 3 kap.

Tystnadsplikten får brytas

1. om samtycke finns

2. för ett lidande som anses utöverskrida den

- **Samtycke**
- **Vissa brott, högförräderi**
- **Domstol ”synnerlig vikt”**

allmänt eller enskilt intresse finner det vara av synnerlig vikt att uppgift om identiteten lämnas vid vittnesförhör under sanningsförsäkran.

Straff - tystnadsplikten

TF 3 kap.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet röjer författaren eller åsidosätter sin

tystnadsplikten ska dömas till fängelse i

högst • **Uppsåt**

• **Oaktsamhet**

För e • **Böter eller fängelse** sta
meningen döms om efterforskningen har skett
uppsåtligen till böter eller fängelse i högst ett
år.

Repressalieförbudet

TF 3 kap.

”För missbruk av tryckfriheten eller medverkan däri må ej någon i annan ordning eller i

annat fall **• Åtalsförbud**

kunna tilltalas eller dömas till ansvar eller ersättningsskyldighet

eller skriften konfiskeras eller läggas under beslag.

Repressalieförbudet

TF 3 kap. 5 §

” För uppsåtligt ingripande i strid med 4 § andra stycket döms, om åtgärden utgör

avskedande, uppsägning,

meddelande av **disciplinpåföljd** eller

en liknande åtgärd, till böter eller fängelse i högst ett år.”

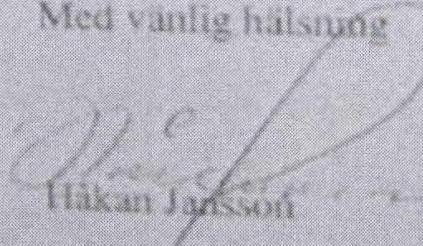
Repressalieförbudet

Det uttalande vi hörde i P4 Jönköping om att denna förändring innebär att patienter kommer att behöva resa mer förvånar oss mycket. Det verkar vara en

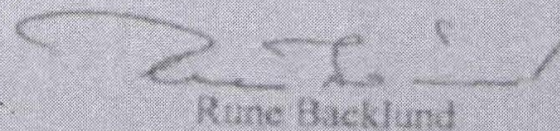
...ser allvarligt på när enskilda medarbetare sprider vilseledande och osaklig information till invånare och patienter ...

Eftersom du representerar flera när du skriver är det bra om du sprider vårt svar till de andra.

Med vänlig hälsning

Håkan Jansson

Maria Frisk

Rune Backlund

Åke Skerfving

Repressalieförbudet

- Ej straffbart
- Varje åtgärd som medför negativa konsekvenser ... är otillåtna.”
- Lydnads- eller beroendeställning
- Företrädare för landstinget ej politiker
- Formuleringen kan ”uppfattas som en varning” att landstinget endast godtar uppgifter lämnas som överensstämmer med landstingets uppfattning.

JK:s roll och syn

Exklusiv åklagare

- Efterforskning
- Röjande av källor, tystnadsplikt
- Repressalieåtgärder

- Instruktionen skyddar källor från förundersökning och åtal

Funcke: Så vårdar vi våra källor

En fråga som är central är om källan är den ursprungliga källan eller en mellanhand? Svaret på frågan avgör vilket

tering med oförminskad kraft, och att vi självklart – i alla lägen – skyddar våra källor.”
Hon fortsatte:
”Det är en förutsättning för ett öppet samhälle att människor vågar berättas om missförhållanden

rarna kommer att kallas till förhör och sannolikt kommer JK inte ens att överväga att ställa frågor till redaktionen men det finns ingen anledning att ”bjuda” åklagaren på ytterligare information. Visst när det handlar om

PETER KALLINGS

publicerat dokumenten och heller inte tillstått att de fått dem i sin hand är det inte säkert att JK hade inlett en förundersökning för brott mot tystnadsplikten och därmed en eftersökning av källan.

- Bästa källan är den som inte syns
- Fastställ källans status
- Bestäm uppgifternas status
- Vilket är värsta scenariet?
- Lär dig ”inga kommentarer”
- Behöver du publicera dokumenten?
- Var paranoid
- Värna och vårda källan, under o efter

entersom det kunde anses troligt att någon begått ett brott mot tystnadsplikten. Anne Lagercrantz kommenterade:
”Jag ser syftet med den planerade anmälan som att skrämna våra uppgiftslämnare, och vill betona att vi fortsätter vår rappor-

ter till i skydd av bestämmelserna ska vara en person som har reella möjligheter att publicera uppgifterna, till exempel en reporter men inte företagets annonschef.

■ **Fastställ uppgifternas status**

■ **Ange värsta scenario**

En omtänksam och ansvarstagande reporter beskriver för källan det värsta som kan inträffa, det vill säga att meddelaren efterforskas, identifieras, åtalas och kanske avskedas eller isoleras socialt.

porter på rikot avsjöjade en upphandling inom försvaret. I en bilaga till en handling reportern fick ut fanns de uppgifter som i ett senare skede sekretessbeledades med hänvisning till rikets säkerhet.

NILS FUNCKE